

Aggiornamento

Kereken négy évtizeddel ezelőtt, 1962. október 11-én nyílt meg a II. Vatikáni zsinat. A nyitó ünnepséget az akkor már létező televízió jóvoltából sokkal többen láthatták, mint akik személyesen részt vehettek rajta. 2 540 szavazatképes püspök, különböző országokból és kontinensekről, a legkülönfélébb rítusok főpapi ornátusában, szinte végeleáthatatlan hosszú sorban vonult ki a Vatikánból a Szent Péter térre, majd onnan a bazilikába. A sor végén gyalog, pápai tiara nélkül, egyszerű püspöki mitrában haladt XXIII. János pápa, ezzel is kifejezve kollegiális közösségét püspöktársaival.

A szemet-szívet gyönyörködtető látvány képei bejárták az akkori világot: megjelenítették a katolikus, azaz egyetemes egyházat. S hogy itt valami korszakosan új kezdődik az öröklét sziklájára alapozott egyház életében, azt világosan kifejezte XXIII. János pápa megnyitó beszéde. (A történeti kutatás mára bebizonyította: a beszédet a pápa „az első szótól az utolsóig” saját kezűleg írta, olasz nyelven. A hivatalos latin fordítás több helyütt enyhített a pápa radikális, merész kifejezésein. Ahol például a pápa az egyház „előreugrásáról” beszélt, ott a latin szöveg csupán „új fáradozást” említ.)

Az egyház a 20. század elején még harcot hirdetett a modernizmus ellen, károsnak és veszedelmesnek ítélve azt. Sokan folytonos gyanakvással és aggodalommal figyelték a történelem alakulását, a zsinatok a történelem során többnyire teológiai tévedések elítélésével foglalkoztak. A pápa viszont bizalommal tekintett a világra, az „idők jeleiben” a Szentlélek útmutatását kereste, a történelmet „az élet tanítómesterének” nevezte. Elhatárolta magát azoktól a „baljós prófétáktól”, akik „az emberi társadalom mai viszonyaiban csak hanyatlást és az üdvösség elvesztését látják”.

A pápa meghirdette az „aggiornamento” programját: teljes szépségében, a Szentírásig és az egyházatyáig visszanyúlva kell felragyogtatni a keresztény tanítást és életet, a Lélekre figyelő kritikus szemmel vizsgálva végig az egyház kétezeréves történelmét, hogy az eredetéhez, a gyökereihez visszanyúló egyház elfogulatlanul kezdhesen párbeszédet a modern világgal, állhasson a világ szolgálatára az Evangélium örömhírével.

Számtalan tanulmány elemezte azóta a zsinat lefolyását, az események gyakran váratlan alakulását, a végül megszületett dokumentumokat. Különösen a kerek évfordulók adtak alkalmat a mérlegkészítésre: hogyan alakult a zsinat utóélete, milyen lett a „zsinati egyház”, mit is jelent valójában a „zsinat szelleme”. Hasonló számvetésre invitáljuk lapunk olvasóit ezekben az őszi hónapokban, négy évtizeddel a zsinat első ülészaka után.